

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Ujlaki Andor*
Cím: *A Belváros és Óbuda rendezése*
Forrás: *Neuwreki Ujsap*

Osztályozás

Tárgy *725.091*

Hely

Idő

"1942"

Személy

Bp.
(Hely)

1942 nov. 8.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

A Belváros és Óbuda rendezése. a lágymányosi Nemzeti Stadion építésének előmunkálatai a főváros jövő évi programjában

Az utóbbi időben egyre inkább az érdeklődés középpontjába kerül a főváros fejlesztésének, Nagy-Budapest megvalósításának kérdése. Sok szó esett arról is, *milyen legyen a jövő Budapestje*. Egyesek szerint *csillagváros*, más elgondolások szerint *szalagváros* lesz a fejlődés során a megnagyobbodott ország fővárosa. Annyi bizonyos, hogy a főváros nagyarányu fejlődése, valamint a legutóbbi években ide telepedett mintegy 200.000 ember annyira megduzzasztotta a főváros lakosságát, hogy a városrendezés, vele a lakáskérdés megoldása már nem késhet soká. De egyre sürgetőbbben jelentkeznek a messzibbre néző, a távolabbi jövőt is szem előtt tartó nagyobb szabású városfejlesztési feladatok is. A forgalom hatalmas arányu megnövekedése a földalatti vasut megépítését sürgeti. Ez a nagyarányu munka azonban csak a háboru után indulhat meg. Addig is gondoskodni kell egyes városrészek túlterhelt forgalmi gócpontjainak rendezéséről.

A főváros vezetősége éppen ezért már a jövő évben megindítja az előmunkálatakat. *számos nagyszabású városrendezési terv* megvalósítása érdekében.

Már az elmúlt év folyamán a városfejlesztési program előkészítő munkálatai

közül elkészült Budapest egész területének beépítettségi felvétele. Ezzel kapcsolatban megindult a munka egy olyan közműépítési program összeállítására, amely reális keretek között hosszabb időre irányt szabhat a város fejlődésében. Ugyancsak a városfejlesztési tervek keretében részletes mérnöki tervet készült a főváros zöldterületi hálózatának, a *parkoknak, ligeteknek, a korszerű városfejlesztési elvek szerint szükséges fejlesztéséről*. A városháza illetékes ügyosztályain elsősorban a *budai oldal* déli részén kialakuló félben lévő városrészek rendezési terveinek korszerű átmunkálásán dolgoznak. Így Óbudán az *Árpádhid* építésével, valamint a bontások során napfényre került római kori leletek feltárásával, különösen a *déli amphiteatrummal* kapcsolatban vált szükségessé Óbuda rendezési tervének revíziója. Elkészült az ugynevezett *Via Antiqua* szabályozási terve is. Ennél a tervnél figyelembe vették a mai városbeépítési és forgalmi igényeket és azt, hogy a római kori műtörténeti emlékek megfelelően érvényesüljenek. A szabályozási terv megvalósítása egész Óbuda képét átalakítaná és a *Pacsirtamező-utca* mentén történő teljes újjáépítéssel egvseges városképet alakítana ki.

A Svábhegy és a hegyvidék rendezése

Ertesülésünk szerint a jövő évben részletesen foglalkozni kíván a főváros a *Svábhegy*, de általában az egész hegyvidék rendezési kérdéseivel. Ismételten készültek már tervek és javaslatok a svábhegyi szálló-övezet kijelölésére. A hegyvidék természeti szépségének megvédése érdekében korlátozni kívánják a társas-szálló építkezéseket.

A *pesti oldal* rendezésére készülő tervek közül kiemelkedik a városközpont, az ugynevezett *Fórum rendezésének terve*. Erről a kérdéstről sok mita folyt a legutóbb. A *Városháza* újjáépítésével kapcsolatban ugyanis a *Városházától a Bazilikáig terjedő városrészt* teljesen át kellene építeni, mert az mai állapotában sem gazdasági, sem forgalmi, sem pedig városképi vonatkozásban nem alkalmas Budapest város központjának. A *Városházán* a különféle tervek és kívánságok és anyagi lehetőségek összeegyeztetésével a legutóbb javaslatot dolgoztak ki ennek a városrésznek beépítésére. Most már a *Közmunkák Tanácsával* egyetértően elkészült az az általános rendezési terv, amely bár a részletkérdések megoldására még szabad lehetőségeket ad, mégis meghatározza a *Fórum* kialakításának főbb irányelveit. Ezenkívül 1943. év folyamán több nagyszabású feladat előkészítő munkálatain dolgoznak majd. Ezekre az előmunkálatakra megfelelő fedezetet már biztosítottak is a főváros költségvetésében. A tervek közül kiemelkedik az *Erzsébet-hid budai hídfőjének* és ezzel kapcsolatban a *Döbrentei-térnek* rendezése,

amely a közlekedési nehézségek miatt már sürgőssé vált. Hasonlóan fontos munka lesz a *budai Lánchíd-fő* és *Clark Ádám-tér* rendezése. Forgalmi szempontok sürgetik a *Déli-pályaudvar* és a *Mészáros-utca* környékének szabályozását is. További érdekes terv a *Városmajor* szabályozása.

A pesti oldal több, régen sürgetett, városszabályozási feladatainak kidolgozása is a jövő év programján szerepel. Így elsősorban a *Belváros* szabályozási tervének revíziója, az itt felmerülő forgalmi problémák megoldásával. Hasonlóan nagyszabású munka lesz a *Boráros-tér*, a *Kálvin-tér* és környékének rendezése. Ezen a két ponton a főváros forgalmának igen nagy része fut át és a mai helyzet már tarthatatlan. A *Kálvin-tér* rendezésével kapcsolatban a *rendőrfőkapitányság új épületének elhelyezése* is. A *rendőrfőkapitányságot* a *Vámház-körut*, a *Dunapart*, a *Kinizsi-utca* és a *Lónyay-utca* átrendezésével és új beépítésével kapcsolatban kívánják elhelyezni. Kidolgozásra kerül a *lágymányosi Nemzeti Stadion* és az állandó kiállítási terület terve is.

Egyes jelentősebb városrészeknél *egységesebb és szebb városkép* elérésére tervpályázatokat írt ki a főváros. Így a *Horthy Miklós-bástyasétány* és környezete, a *Szent Korona-utja* és a *Vitézok-tere* kiépzésére írtak ki pályázatot és tervbevették a tér kiképzést díszítő szobrászati munkára is pályázat kiírását.

Uj szociális lakástípus

Ugyancsak a jövő évben kerül sor a pesti Vigadó épületének tatarozására. Az épület érdekes szépsége, múltja és az itt rendezett társadalmi és kulturális ünnepek megkívánják, hogy ez a reprezentatív épület új belső berendezésében és felszerelésében, mint külsejében továbbra is megfelelő színvonalon maradjon. Ezt a munkát a főváros 1943. év folyamán végzi el. A Központi Városháza kibővítésére és az üzemi székház építésére készült tervekhez a közmunkák tanácsa is hozzájárult és azokat a kormány is jóváhagyta. Most már a részletes tervek készülnek. A Király-utca, Rumbach Sebestyén-utca és Madách Imre-ut telektömbjén felépítésre kerülő intézmény épület tervei teljesen készen vannak. Mihelyt az építőanyagokat sikerül biztosítani, az építés megkezdődik. Kibővítik a VIII., III. és X. kerületi előljárásági épületeket. A Várban a jövő évben a városképet rontó disztelen tűzfalak és tetők átalakítása kerül sorra. Óbuda szabályozásával kapcsolatos kisajátításokra 800.000 pengőt fordítanak.

A városfejlesztés célját szolgálják még a következő 1943-ban végrehajtásra kerülő építkezések. Új kislakások 2.400.000 pengő, iskolaépítések 1.180.000 pengő, tanoncotthonok építése 800.000 pengő, a Dunapartok átépítése 671.000 pengő, a Széna-téri piac rendezése 600.000 pengő, műemlékek megóvása, muzeumok átalakítása 220.000 pengő. Elkészültek még a következő nagyjelentőségű szabályozási tervek: a Józsefhegyi kilátó környékének

rendezése, az V., Wahrmann-, Kárpát-, Thurzó- és Pannonia-utca által határolt terület rendezése, a IX. és X. kerület rendezési terve, az Istenhegyi-ut, Normafa-ut környékének szabályozása és a Felső Krisztinavárosi rk. templom elhelyezésére vonatkozó terv.

A főváros jövő évi programjából kiemelkedik jelentőségével végül az a törekvés, amelynek célja az új szociális lakástípus megteremtése. A polgármester utasítására összeírták azokat a főváros tulajdonában levő vagy ilyen alkalmas területekhez csatlakozó magánkézben levő területeket, amelyek a szociális lakástermelés céljára alkalmasak. Részletes tervek készülnek egy megfelelő új szociális lakástípus kidolgozására is. A szociális lakástípus gondolata már régebben felmerült és ezeken a hasábokon egy ízben már rámutattunk arra, hogy sem a kisebb lakásokban, sem a középosztály számára készülő két-három szobás lakásokban nem megfelelő a ma szokásos lakások beosztása. Mint ahogy a szobakonyhás lakás csak szállás, de nem a többgyermekes családok befogadására alkalmas lakástípus, ugyanugy rossz és alkalmatlan az annyira elterjedt két szoba hálós lakástípus is. A jövő útja föltétlenül a család tagjainak elkülönítésén alapuló, a gyermekek háló- és tanuló-szobáját biztosító lakástípus lesz. Kisebb lakásokat ilyen beosztással az ugynevezett egyemeletes sorházak rendszerével építettek már külföldön. Miután a magántőke elsősorban a hasznot tartja

szem előtt és a dívathoz kíván alkalmazkodni, ezeknek a ma még nem nagyon népszerű szociális lakásoknak megépítése elsősorban a főváros és a közületek feladata. Ha ilyen szociális céllal készült lakó-telepek épülnek, bizonyos, hogy a városfejlesztés új lendületet kap és egész városnegyedek képe alakul át. Örvendetes jelenség, hogy a főváros ezen a téren komoly kezdeményezésre szánta el magát. Most már az volna kívánatos, hogy a főváros első lépése a szociális lakástípus megteremtésére minél előbb követsre találjon, nemcsak tervekben, de az egészséges, jobbelosztású, családalapításra és gyermeknevelésre alkalmas új lakótelepek mielőbbi megépítésében is.

Dr. UJLAKI ANDOR